

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІОЛОГІЇ ТА УПРАВЛІННЯ
КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ

ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ
РОБОЧА ПРОГРАМА

підготовки магістрів

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 054 «Соціологія»

освітньо-професійна програма «Соціологія»

Укладач: Сорокіна Олександра Сергіївна, к.філос.н., доцент кафедри соціології

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри соціології

Протокол № 6 від "19" серпня 2024 р.

Завідувач кафедри соціології
В.О. Скворець

Ухвалено науково-методичною радою
факультету соціології та управління

Протокол № 5 від "22" січня 2024 р.

Голова науково-методичної ради
факультету соціології та управління
Н.В. Горло

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Т.О. Ратушна
(ініціали, прізвище)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань <i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>	Кількість кредитів – 3	Вибіркова	
		Цикл дисциплін вільного вибору студентів в межах спеціальності	
Спеціальність <i>054 Соціологія</i>	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		3-й	3-й
Освітньо-професійні програми «Соціологія»	Змістових модулів – 4	Лекції	
		6 год.	2 год.
		Семінарські	
		6 год.	2 год.
Рівень вищої освіти: магістерський	Кількість поточних контрольних заходів – 6	Самостійна робота	
		78 год.	86 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою курсу «Гендерні дослідження» є формування у студентів цілісного уявлення гендерного дискурсу, практик та суспільних дискусій, пов'язаних з питаннями гендеру.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни «Гендерні дослідження» є:

- ознайомити студентів із специфікою предметного поля гендерних досліджень;
- сформуванню знання щодо провідних концепцій гендеру, пріоритетними напрямками дослідження у галузі;
- сформуванню знання понятійного апарату та методології гендерних досліджень;
- сформуванню навички аналізу та діагностики гендерної взаємодії та гендерних конфліктів.

За результатами вивчення навчальної дисципліни «Гендерні дослідження» студент повинен:

знати:

- основні поняття та категорії курсу;
- методологію соціологічного дослідження гендеру;
- класичні та новітні соціологічні концепції;
- специфіку розв'язання гендерно обумовлених конфліктів у різних сферах взаємодії;

вміти:

- діагностувати особливості гендерного маркування комунікації;
- визначати детермінанти гендерних конфліктів та будувати сценарії їх розв'язання;
- аналізувати суспільний дискурс щодо гендерної тематики;

- прогнозувати динаміку розвитку соціальних процесів та вплив гендерно обумовлених питань на них;
- розробляти рекомендації щодо налагодження ефективної взаємодії у сфері.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання (компетентностей)**:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
СК01. Здатність аналізувати соціальні явища і процеси.	Усне опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle
СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.	Усне опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle
СК09. Здатність презентувати результати наукових досліджень і готувати наукові доповіді та публікації.	Усне опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle
СК10. Здатність обирати методологію та зіставляти результати різних соціологічних досліджень.	Усне опитування на семінарських заняттях; тестування та практичні завдання у системі Moodle
СК11. Здатність аналізувати новітні досягнення теоретичної соціології, які є основою для формування критичної соціологічної саморефлексії у процесі пізнання складної соціальної реальності.	Підготовка індивідуального дослідницького завдання; практичні завдання у системі moodle znu

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна є складовою професійної підготовки фахівців спеціальності «Соціологія». Вивчення дисципліни базується на сформованих знаннях щодо специфіки сучасних суспільств та зокрема українського суспільства, закономірностях поведінки великих спільнот та груп («Соціологія мас», «Соціологія організацій»), особливостях побудови відносин між представниками різних груп.

Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Концептуальні засади гендерної теорії.

Тема 1. Вступ до навчальної дисципліни «Гендерні дослідження»

Поняття гендерної соціології, передмови її виникнення, об'єкт та предмет. Сприйняття гендерної соціології громадськістю. Гендерна ідентифікація та гендерна нерівність. Основні поняття курсу «Гендерні дослідження»: «стать», «гендер», «патріархат», «матріархат» (гінеократія), «сексизм», «гендерна рівність», «емансипація», «фемінізм». Засоби виразу статевої нерівності в суспільствах. Напрямки гендерної соціології (ліберальний, соціалістичний, радикальний). Гендерні теорії: гендерних відмінностей, гендерної нерівності, гендерного пригнічення, структурного пригнічення. Методологія гендерних досліджень. Кількісні (контент-аналіз, опитування) та якісні (біографічний, етнографічний, аналіз щоденників, фокус-групи) методи.

Тема 2. Гендеризація родини.

Традиційна модель шлюбу. Трансформація форм сімейного життя (за Л. Стоуном): відкрита родова родина; ізольована патріархальна родина; замкнена нуклеарна родина. Традиційна нуклеарна родина, інституційні механізми її підтримки та розподіл ролей, особливості інтеграції у спільноти різного типу, розподіл відповідальності. Модель нуклеарної родини Т. Парсонса. Модифікація у системі родинних відносин ХХст. Гендеризація хатніх обов'язків. Статистичні дані розподілу за країнами світу. Гендерна специфіка особливості шлюбу. Д.Бернард та концепти «шлюб для неї» та «шлюб для нього». Гендерні проблеми сучасної родини. Насильство в родинах. Політика багатоманітності форм родини в сучасних суспільствах.

Тема 3. Гендерна соціалізація дітей.

Поняття та особливості гендерної соціалізації. Гендерна обумовленість спілкування із новонародженими. Гендерна соціалізація дітей дошкільного віку. Навчання гендерній поведінці: особливості спілкування, використання гендерно маркованих іграшок, демонстрація типових ролей, прив'язування зовнішнього вигляду до гендерних стереотипів. Образи традиційної поведінки. Елементи гендерної нерівності та асиметрії у вихованні хлопчиків та дівчат. Роль батьків у гендерній соціалізації. Гендерні аспекти соціалізації у шкільному віці. Формування гендерних стереотипів. Концепція взаємодоповнюваності Т. Парсонса. Конструювання гендерної ролі дитини (маніпуляція, вербальна апеляція, каналізація, демонстрація діяльності).

Тема 4. Гендерна проблематика в соціологічних дослідженнях.

Гендерний дискурс к класичній соціологічній теорії. Біологічний детермінізм. Гендер як соціальна роль соціальний конструкт. Гендерна проблематика у класичній соціологічній теорії (Е. Дюркгейм, Г. Зіммель, Т. Парсонс). Виникнення фемінізму як соціальної теорії. Фемінізм як реакція на становлення нової економічної системи. Рух суфражисток, інтелектуальний жіночий рух, постмодерністський фемінізм. Створення теорії патріархату. Марксизм та гендерна теорія (К. Маркс, Ф. Енгельс). Психоаналіз та його вплив на гендерну теорію (З. Фрейд, А. Адлер, К. Хорні). Сучасні напрямки розвитку гендерної теорії (теорія статевих ролей, пост структуралістська та постмодерністська теорії, матеріалістичний фемінізм, соціальне конструювання гендеру, «кольоровий фемінізм»).

Тема 5. Гендерні стереотипи.

Гендерні стереотипи та гендерні уявлення. Гендерний стереотип як історично сформована модель гендерних відносин. Бінарні опозиції гендерних стереотипів (логічність-інтуїтивність, абстрактність-конкретність, інструментальність-експресивність, влада-

підкорення, порядок-хаос, індивідуальність-колективність, сила Я – слабкість Я, активність-пасивність, радикалізм-консерватизм). Поняття андрогінності та фемінності. Вікові особливості гендерних стереотипів. Формування гендерної самосвідомості. Роль соціального оточення та інститутів виховання. Психосексуальна орієнтація та гендерна поведінка. Трансформація гендерної ідентичності та популяризація андрогінності. Гендерні стереотипи в культурі.

Змістовний модуль 2. Гендерні аспекти функціонування та розвитку соціальних процесів.

Тема 6. Гендерні особливості спілкування.

Гендерна специфіка спілкування жінок та чоловіків: історична та соціокультурна обумовленість, відмінності у потребах, орієнтаціях, комунікації, типи поведінки, розвиток спеціалізованих здібностей, сприйняття представників власної та протилежної статі. Гендерна диференціація у спілкуванні у дитинстві, шкільному віці, молодості та зрілості. Гендерні особливості обрання партнера по комунікації: диференціація у спілкуванні, статева консолідація, комунікативна компетентність, коло та інтенсивність спілкування. Стилі спілкування: особливості лінгвістичних конструкцій, невербальна складова, деталізація, стратегія. Гендерна обумовленість інтенсивності спілкування.

Тема 7. Гендерна обумовленість діяльності.

Гендерна специфіка обрання професії. Специфіка розвитку ринку праці кінця XIX – початку XX ст. Трансформація співвідношення гендерних та професійних ролей. Зв'язок між тендером та обранням професії: детермінація психологічними та соціокультурними процесами, соціальним оточенням. Гендерний розподіл професій у суспільстві. Горизонтальна та вертикальна сегрегація. Фемінізація та маскулінізація професій. А.Гольденвейзер – залежність між тендером та видом діяльності. Загальне положення жінок на ринку праці. Гендерні особливості адаптації до професійної діяльності. Вплив гендеру на обрання типу кар'єрного зростання. Гендерний аспект засвоєння та виконання професійних ролей.

Тема 8. Гендерні уявлення у національних культурах.

Інтегральний узагальнений образ чоловіків та жінок у народній культурі. Особливості історичного розвитку та типу суспільства. Поняття про жіноче тат чоловіче «призначення» у народній культурі. Гендерне маркування у народних прислів'ях та приказках: розподіл ролей, очікувана поведінка, права та обов'язки у побуті, вихованні дітей, участь у професійній діяльності. Гендерні аспекти народних казок. Конструювання образу народного героя-антигероя. Гендерне забарвлення народної творчості (іграшки, посуд, одяг тощо): символізація, зв'язок із міфологією, механізми трансляції традицій та досвіду. Співвіднесення участі чоловіків та жінок в культурному житті суспільства. Чоловіча та жіноча творчість.

Тема 9. Гендерна ідентифікація.

Поняття ідентичності та гендерної ідентичності в соціології. Гендерна ідентичність та статева ідентичність. Конструювання гендерної ідентичності. Образи мужності та жіночості в суспільствах різного типу. Гендерна соціалізація та її модифікації. Конструювання ненормативної гендерної ідентичності. Теорії пояснення гомосексуальності. Відображення гомосексуальних відносин у різних типах культур. Детермінанти формування ненормативної гендерної ідентичності у сучасних суспільствах. Толерантність та гомофобія. Усвідомлення ненормативної гендерної ідентичності. Законодавче регулювання одностатевих відносин. Діяльність громадських організацій.

Тема 10. Гендерна поляризація.

Поняття маскулінності та фемінності в соціогуманітарних науках. Гендерна нейтралізація. Андроцентризм та феміноцентризм. Зв'язок між біологічною статтю та

тендером. Формування взаємовиключних сценаріїв та картин світу. Концепції викривлення та патологічного розвитку особистості за шкалою маскулінності-фемінності. Конструювання маскулінної гендерної ідентичності (М. Кімел). Маскулінність як владні відносини та її прояв у культурі. Комплекс маскулінності у жінок (К. Хорні). Соціальний захист чоловіків та жінок. Чоловіча та жіноча дискримінація. Гендерна деполяризація. Фемінність та маскулінність у радянській культурі. Образ «радянського чоловіка» та «радянські жінки» в культурі.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години						Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин		Лекційні заняття, год		Семінарські заняття, год				Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
		о/д ф.	з/в ф.	о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
1	15	4	4	2	2	2	2	20	22	5	5	10
2	15	2	-	2	-	2	-	20	22	5	5	10
3	15	2	-	2	-	2	-	19	21	5	5	10
4	15	2	-	-	-	2	-	19	21	5	5	10
Усього за змістові модулі	60			6	2	8	2	78	86	20	20	60
Підсумковий семестровий контроль екзамен	30							30	30			40
Загалом		16								100		

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Вступ до навчальної дисципліни «Гендерні дослідження»	2	2
2	Гендеризація родини.	2	
3	Гендерна соціалізація.	2	
Разом		6	2

6. Темі семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	Гендерна проблематика в соціологічних дослідженнях.	2	2
2	Гендерні стереотипи.	2	
3	Гендерні уявлення у національних культурах.	2	
Разом		6	2

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №1</u> Питання за Змістовим модулем 1	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	5
	Практичне завдання	Студент виконує <u>практичне завдання №1</u>	5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	10
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15

2	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №2</u> Питання за Змістовим модулем 2	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. 3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим 2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може 1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність	5
	Практичне завдання	<u>Студент виконує практичне завдання 2</u>	5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість відповіді, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	10
Усього за ЗМ 2 контр. заходів	2			10
3	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №3</u> Питання за Змістовим модулем 3	5 балів – глибокі і систематичні знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань. Наявна авторська позиція 4 бали – глибокі і систематичні	5

			<p>знання теорії, здатність вирішувати проблемні питання. Відповідь студента відрізняється точністю формулювань, логікою, достатній рівень узагальненості знань.</p> <p>3 бали – студент знає і може самостійно сформулювати основні поняття теми та пов'язати їх з реальними явищами. Проте відповідь змістовно неповна. Відповідь логічна, але розуміння не є узагальненим</p> <p>2 бали – студент відтворює основні поняття і визначення, але досить поверхово, не виділяючи взаємозв'язок між ними, може сформулювати з допомогою викладача основні положення теми, допускає помилки, які повною мірою самостійно виправити не може</p> <p>1 бал - відповідь студента фрагментарна, зумовлена нечіткими уявленнями про закони і явища. У відповіді цілком відсутня самостійність</p>	
	Практичне завдання	<u>Студент виконує практичне завдання №3</u>	<p>5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження;</p> <p>4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження;</p> <p>3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків;</p> <p>1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу</p>	10
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
4	Відповідь на семінарі	<u>Семінар №4</u> Питання за Змістовим модулем 4	<p>5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження;</p> <p>4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження;</p> <p>3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків;</p> <p>1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу</p>	7,5

	Практичне завдання	Студент виконує <u>практичне завдання №5</u>	5 балів – повна змістовна робота, висока аргументованість, переконливе демонстрування володіння методологією дослідження; 4 балів – робота досить повна, але є деякі неточності, пов'язані з використанням методології дослідження; 3-2 бали – робота неповна, поверхневий виклад матеріалу, відсутність аналітичних висновків; 1 бал – короткий поверхневий виклад матеріалу	7,5
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	2			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	6			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
Залік	Тести	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	0,5 балів за кожен правильну відповідь. На проходження тесту дається 40 хвилин і одна спроба	15
	Теоретичне завдання	Питання для підготовки і тести розміщено у Moodle	5 балів. Повна, аргументована і логічно-послідовна відповідь – 5 балів . Неповна відповідь з неточностями або нерозкриттям частини питання – 3-4 бали . Неповна і нелогічна відповідь – 1-2 бали .	5
	Індивідуальне завдання	Аналіз художнього твору із виділенням базових гендерних стереотипів одного з головних героїв та їх структурним аналізом. Обов'язковими елементами завдання є: 1) титульний аркуш; 2) змістовна частина: а) стисле викладення змісту твору із	20-18 – наявні всі вихідні умови завдання, представлені графічний вигляд та хід всіх розрахунків з кінцевим результатом, зазначена та обґрунтована правильна відповідь на нього; 17-14 – завдання розв'язано частково; обрана менша кількість критеріїв, ніж зазначена в умовах, є логічна та/або розрахунків помилки в ході розв'язання завдання; 13-10 – недостатньо чітка структура, аргументація	20

	<p>зазначенням дійвої особи, обраної для аналізу;</p> <p>б) аналіз образу дійвої особи:</p> <ul style="list-style-type: none"> – місце та роль у творі; – гендерні характеристики, що надає автор героєві за опозиціями; – аналіз ключових моментів за учасню обраної особи (2-3) та використані автором гендерні характеристики; – зазначення виділених стереотипів (або їх відсутність); – підсумовуюча частина – зазначення виділених стереотипів, їх близькість до стереотипів українського суспільства, рівень стереотипізації твору в цілому; <p>3) перелік використаної літератури.</p>	<p>положень має незавершений характер, розмита конкретика</p> <p>9-5 – робота неповна, містить доатстньо кількість логічних та розрахункових помилок, правильна відповідь не визначена;</p> <p>4-1 – робота представлена лише вихідними умовами та декількому базовими розрахунками.</p>	
Усього за підсумковий семестровий контроль			40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Гендер у психологічних та соціологічних дослідженнях : навч. посіб. / Л. О. Шевченко, Ю. В. Кобікова, І. В. Ламаш та ін. Київ, 2015. 148 с.
2. Гендерні дослідження : збірка. Київ, 2015. 228 с.
3. Жуковська Г. Г., Левченко К. Б., Остапенко О. О., Сулова О. І. Гендерна політика в нормативно-правових документах. Ч. 1 / за заг. ред. К. Б. Левченко. Київ, 2020. 186 с.
4. Марценюк Т. Гендерна рівність і недискримінація : посіб. для експертів і експертток аналітичних центрів. Київ : SIDA, 2014. 65 с.
5. Основи гендерного аналізу : конспект лекцій / уклад. Ю. М. Савельєва. Суми : Сумський державний університет, 2023. 37 с.
6. Шевченко З. В. Соціально-філософські проблеми гендеру та фемінізму : навч.-метод. посіб. Черкаси : Чабаненко Ю. А, 2022. 130 с.

Додаткова:

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? : посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. Київ : Дух і Літера, 2015. 380 с.
2. Гендерні дослідження: прикладні аспекти : монографія / за наук. ред. В. П. Кравця. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2013. 448 с.

3. Гендерні студії у вищій школі: сучасні виклики та досягнення : матеріали Всеукр. наук.-пед. підвищ. кваліф. (м. Львів, 5 вересня - 16 жовтня 2022 р.). Одеса : Гельветика, 2023. 120 с.
4. Дерев'яно В. В. Пізнавальні стратегії соціологічного дослідження взаємообумовленості гендерної ідентичності і діяльнісного потенціалу людини. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2012. Вип. 17. С. 36–43.
5. Котова-Олійник С. В. Гендерні відносини як об'єкт соціально-філософського дослідження. *Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2012. Вип. № 51. С. 133–142.
6. Образ, тіло, порядок. Гендерні дослідження в міждисциплінарному спектрі : антологія / пер. з англ. та нім. ; за ред.: К. Міщенко, С. Штретлінг. Київ : Медуза, 2014. 232 с.
7. Ткалич М. Г. Гендерна психологія : навч. посіб. 2-ге вид., випр., допов. Київ : Академвидав, 2016. 256 с.
8. Фурманкевич Н. До проблеми аналізу гендерних досліджень у соціальній комунікації: теоретичний аспект. *Теле- та радіожурналістика : збірник наукових праць / редкол.: В.В. Лизанчук (голов. ред.) та ін. Львів, 2016. № Вип. 15. С. 79–87.*
9. Харченко О. І. Гендерні дослідження у соціології : спроба диференціації. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. 2011. Вип. 5. С. 205–211.

Інформаційні ресурси:

1. Affective Worldmaking : Narrative Counterpublics of Gender and Sexuality / S. Schiltermandl, J. Aresin, S. S. P. Whybrew, D. Simic (eds.). Bielefeld : transcript, 2022. 236 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0056184.pdf>.
2. Briggs R. A., George B. R. What Even Is Gender?. London : Routledge, 2023. 196 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0055839.pdf>.
3. Clemens C. L. Introduction to Women's & Gender Studies. The Pennsylvania Alliance for Design of Open Textbooks, 2023. 180 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi75/0055833.pdf>.
4. Gender in Focus : Identities, Codes, Stereotypes and Politics / A. Zamfira, C. de Montlibert, D. Radu (eds.). Opladen : Verlag Barbara Budrich, 2018. 370 p. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi69/0050527.pdf>.
5. Gender Roles in the Future? Theoretical Foundations and Future Research Directions / edited by A. H. Eagly, S. Sczesny. Lausanne : Frontiers Media SA, 2019. 247 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051296.PDF>.
6. Measuring Gender Equality : A Multidisciplinary Analysis of Some EU Countries / E. di Bella, S. Fachelli, P. Lopez-Roldan [et al.] (eds.). Cham : Springer, 2023. 205 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi77/0057418.pdf>.
7. Nielsen H. B. Feeling Gender : A Generational and Psychosocial Approach. London : Palgrave Macmillan, 2017. 336 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051241.pdf>.